

श्री साईंश्री प्रसाद.

श्री साईंश्रीराम

पासिक युतक.

वर्ष २८.] कार्तिक शके १८४६ [अंक ८ वा.

न लिनी इच्छगत जछयतितलभ् । तद्वर्तीचनमतिशय घटलम्॥

द्वाषमपि संउजन संगतिरेका । भवति भवाणेव तरणे तौको ॥
श्री शंकराचार्य.

मंपादकः—लक्ष्मण गणेश महाजनी

प्रकाशकः—सम्प्रदाय आमराम तर्ह

श्री साईंश्रीराम कन्ची ५ दर्नर रोड नाडू वी. वी. रेव.

अनुग्रहणिका.

स्पूति विषय
महाराजांचे आमुभव
महाराजांची बोधप्रज्ञती
भी साईसंज्ञादित

वर्गणीचे दर

शास्त्रिक टपाळ खर्चासह मनीआर्डरने अगांड रु. ३।= रु. १०.
रु. ३॥२, चालू अंकाची -१२, मागील अंक शिलुक असल्यास -॥-

मासिकाच्या वर्गणीदारास विनंति.

हे मासिक सुख करण्यांत याच्या चालकांचा हेतू याची शाई खर्चवेच भागून राहिलेले उत्पत्त श्रीसाईवाराच्या एकादे फंडास जमा घेने असा असल्यामुळे, प्रत्येक वर्गणीदाराने मनांत आणल्यास आपापल्या सेवा मधून निदान एक तरी वर्गणीदार मिळविण्याचे श्रेय घेतल्यास प्लंटरने कितीतरी मदत कोल्यासारखे होणार आहे. शिवाय अशा रीतीने मदत करण्याने श्रीसाईसंघांची पर्यायाने सेवा कोल्यासारखेच होणार आहे.

विनंति.

या पुढे श्री साईलीलेचे अंक दर महिन्याचे पौर्णिमे पर्यंत पोषांत पटतील व ते प्राहकांस दर महिन्यास वय १० पर्यंत, पोहोचले जातील अशी तजवीज ठेविली आहे. पोषांत क्वचित् अंक गहाळ होत असतील व यामुळे जर प्राहकांनी अंक न मिळाल्याची तकार पुढील महिन्याचे अपावास्ये पर्यंत आमचेकडे केली तरच त्यांना पुन्हा अंक पाठविण्यांत येईल.

नोटीस.

या मासिकासंबंधाने पत्रव्यवहार करणे, तो खाली सही करणार याच्या नांवाने खाली लिहिलेल्या पत्त्यावर करावा.

गोविंद रघुनाथ दाभोळकर.

श्रीसाईलीला ओपीस. ५ सेंट मार्टिन्स रोड, वांद्रे. वी. वी. रेस्टे.

शके १८४६ व इ० स० १९२४ या श्री सद्गुरसाईनाथ यांगाजांच्या
पुण्यतिथीप्रीत्यर्थे वे० शा० संपत्ति कृ० जा० भाष्य यांनी तयार करून
पाठविलेले व त्यावेळी श्रीचे समाधं समोर म्हटले गेलेले पद—

पद.

श्रीगुरुराया तव चरणा या भाल ठेवितो नपना या ॥

तोडुनिया परमाया वंधन मुक्त कराऽखिल जीवा या ॥ ध्रु० ॥
साधन नुरले स्वाधिन कांहीं सुखी जीव होईल कसा ॥

साधुसंतजन चिंता करिती भारतभूजन ताराया ॥ १ ॥

ईश्वर तू अव्यक्त वस्तु तू भुवनत्रय चालक साई ॥

ईक्षण करिसी स्वस्य वसुनिही भक्तव्यसन निवाराया ॥ २ ॥

नानापरिचे कलेश भोगिती सोडिति गुरुकुल अभिमाना ॥

नास्तिक जन हे व्यसनीं पडतां येती शरण तुझे पाया ॥ ३ ॥

थरथर कांपति दुर्जन वघुनि त्वदुग्रमूर्तीसी नाथ ॥

यक्तां येती शरण तुला ते क्षमाऽपराजय मागाया ॥ ४ ॥

साइनाथ गुरुचरण तरण भवसिंधु कृष्णवनकर हरसा ॥

साधन विरहितही तुज लमितो कृष्णदास क्रूर जोडुनियां ॥ ५ ॥

रा. रा. निळकंठाव गडी क्राठीकर चांगीं रचिलेली व या पुण्यतिथीचे
वेळी म्हटली गेलेली पदे—

(राम भजावा राम या चालीवर)

पद.

सद्गुरुचरणीं ध्यास । धरावी ॥

सद्गुरु मुर्ती निशिदिनि चिंतन । हाच संदा अभ्यास ॥ १ ॥ ध्रु० ॥

साईनाथ पद चिंतन घडले । श्रीहरी दीक्षित योस ॥ २ ॥ ध्रु० ॥

चरण १, ३, ५, ७, ९, या आद्याक्षरांचे जुळणीत “ श्रीसाईनाथ ”
व चरण ३, ५, ७, ९ या आद्याक्षरांच्या जुळणीत ‘ साईनाथ ’ व
चरण २, ४, ६, ८, १०, यांच्या आद्याक्षरांत “ तो साईनाथ ” हा नाममंत्र
फार चांगला साधला गेला आहे.

सांईनाथ पद तारक झालें । उपासनी संतास ॥ ३ ॥ श्रु० ॥
 साइनाथगुरु सार्थकता दे । हरे राम मंत्रास ॥ ४ ॥ श्रु० ॥
 साईलीला तर्खड वाणिती । कखन सदा सायास ॥ ५ ॥ श्रु० ॥
 मुकुंदात्मज वैभव त्यागुनी । धरी साईगुरु सहवास ॥ ६ ॥ श्रु० ॥
 सांई गजानन निलकंठाच्या । पावतील नवसास ॥ ७ ॥ श्रु० ॥

पद.

वरील चालीचें (दिवस दुसरा)

गुरुचरणामृतपान । सदोदित ॥
 पाप तापा शमवि निशिदिनि । स्वर्ग-पथ-सोपान ॥ १ ॥
 भव रोगांतक महा औषधा । मुख्य हेच अनुपान ॥ २ ॥
 अवतप समूळ नाश कराया । अचूक शरसंधान ॥ ३ ॥
 रामकृष्णादिक अवतारा । होतें गुरुपद ध्यान ॥ ४ ॥
 निलकंठाचे भार्णि लिहिलें । सांई गजानन गान ॥ ५ ॥

पद.

(पुण्यतिथिचे वेळचे.)

पुण्यतिथी दिवस आज । उदया पावला ॥
 महणुन चित्ति ध्याईयलें । सांई पावला ॥
 आश्विनिची दशमि शुद्ध । वार मंगळ
 साई गुरुपदांकीता । नित्य मंगळ ॥
 देह टेवि सांईनाथ । शिर्डीमस्जिदीं ॥
 भक्तसंघ प्रेमभरें । चरण पूजिती ॥
 भक्तिहिन नीळकंठ । लाविला पदीं ॥
 भक्तप्रेम पाहताचि । नभिं न मावला ॥ पुण्यतिथी ॥

29-1-12

I got up very early in the morning, prayed and found that I was a bit too early but I kept on and attended the Kakad Arti. On my return I began the routine of the day. About 9 a.m. I went to Bapusaheb and with him and Upasani, began the Paramamrit, but most unaccountably I felt so sleepy that I could make no progress. At last I returned to my lodgings and lay down and fell asleep so long that I did not get up till 12-30 or 1 p.m. Madhaorao Deshpande and others tried to awaken me for the Arti and called me aloud but I did not respond. At last they went to the Arti and somehow the matter reached the ears of Sayin Saheb and he said that he would awaken me. Some how I got up as the Arti was being finished and attended the closing portion of it. I felt ashamed of having slept so long. I felt drowsy during the rest of the day. Narayanrao Bamangaonkar came today from Sholapur. He is a nice young man and I sat talking with him. Then in the afternoon I attended the Purana of Dixit and saw Sayin Saheb at his evening stroll. I had seen him when he went out between 9 and 10 a.m. In the evening there was the Bhajan of Bhishma and afterwards the Puran of Dixit. He read Ramyan as usual.

30-1-12.

I got up early but did not like to leave bed and begin work for fear of becoming again overcome by sleep as I was yesterday. I left bed before daybreak, finished my prayers and went to Bapusaheb Jog for our Paramamrit class. Upasani Shastri, Mrs. Kawjalgi, and Bapusaheb were there and we made very good progress. We saw Sayin Baba go out and saw him again after he returned to the musjid. He asked me

how I spent the morning and I gave him an account of what we did. After the midday Arti I returned and we had our meal. Later on Mr. Dixit read Ramayana. Bhishma and Madhaorao Deshpande attended the reading. Some two men of this village and the younger brother of Sitaram Dengle also came and sat talking after the reading was finished. One of them recited the Chhanda on Ramayan. Then I went to see Sayin Baba at the musjid and he again asked how I spent the afternoon. When I mentioned my writing letters, he smiled and said, "It is better moving your hands than sitting idle." We saw him have his evening stroll and at night attended the Shej Arti. There was no Bhajan to-night, but reading of Bhagavata took up all its time and Dixit read Ramayan at night.

31-1-12.

I got up in time for Kakad Arti and went to it with Narayan Rao Bamangaonkar. Sayin Maharaj exhibited slightly angry feelings as we returned. We held our Paramamrit class with Bapusaheb Jog, Upasani Shastri and Mrs. Kawjalgi and finished a good deal. I returned to my lodgings about 11 a.m. and tried to write a few letters but most unaccountably fell asleep in the act of writing. Bhao son of Dada Kelkar woke me up and I went to the musjid for midday Arti. I had previously seen Sayin Maharaj go out as usual. The midday Arti passed off as usual. All the inmates of the two Wadas together with a few others were invited to the afternoon meal by Dada Kelkar in memory of the 13th day of Megha's death. The meal was naturally very late and I lay down and slept sound till I was called to it. It was finished about 5 p.m. and then I went to the musjid and sat near Sayin Saheb. He was in a very pleased mood, talked pleasantly, danced, and sang, and reminded me and others very

strongly of what Lord Krishna did in Gokul. We saw him at his evening stroll. After the Wada Arti, Bhishma did a little Bhajan and Kaka Dixit read Ramayan. He finished Sundar Kand of it tonight.

I-2-12.

I was somewhat late in getting up but was able to finish my prayers and in time to attend Parmamrit class. The book was finished to-day and we shall begin to revise it tomorrow. I then went to the Musjid sat with Sayin Maharaj and accompanied him out up to Sathe's Wada. People assembled there as usual to salute him. I joined their group and saluted him and returning to Bapusahab Jog's quarters commenced Panchadashi and explained the first ten verses which really contain the whole work in germinal form. Then I returned to my quarters, wrote a few letters and had them sent off, went to the Musjid to attend the midday Arti. It passed off alright. Mr. Manikchand of Ahmadnagar who has this year taken the degree of LL. B came there and stayed here the whole day. We had our meals after we returned from Arti and I sat reading Jnaneswari edited by Sakhreboa. Unfortunately like the other editions it does not solve all my difficulties. Later on Mr. Dixit read Ramayan. Mr. Sane, Mamletdar of Shirdi, and Mr. Sathe, Dy. Collector and Sub-divisional officer came and sat talking for some time. We resumed our Ramayan after they went and in the evening went to the Musjid to meet Sayin Baba at his evening stroll. After the Wada Arti we attended the Shej Arti. Bhishma did not have his Bhajan but read Sakharam's Prakrit Bhagwat and at night Mr. Dixit read Ramayan.

Today evening when we assembled at the musjid before Sayin Baba started on his stroll, Sayin Saheb told Mr. Dixi.

to give two hundred rupees to my wife who was then chambering the legs of Sayin Saheb. This order was unaccountable. Has it come to this that I have to be maintained by charity!!! I prefer death to this. Sayin Saheb I think wished to curb and finally destroy my pride, so he is getting me used to poverty and the charity of others. *

2-2-12.

I got up for the Kakad Arti and after it we held our Panchadashi class but somehow felt to speak of Panchadashi and commenced to read it. It is about the best work on the subject and none can take precedence of it. I went to see Sayin maharaj before he went out and accompanied him up to Sathé's wada and afterwards attended the midday Arti. Today I got a letter from Amraoti asking me to return to practice. I told Madhaorao Deshpande to ask Sayin Maharaj and he promised to do so.

3-2-12

I was late in getting up and it appeared that there was a wave of laziness. Bapusahab Jog was late, so was Mr. Dixit and nearly everybody else. After finishing my prayers I went to the Musjid but Sayin Baba told me to take Udi without entering it. I did so, and proceeding to the quarters of Bapusahab Jog sat reading Panchadashi with him, Upasani,

* I turned up the diary for 1st February 1912 and read the passage indicated by you. It correctly represents my feelings. Our Sadguru Sain Maharaj gave the order. Being omniscient he knew everything including all my innermost thoughts and never insisted on the order being carried out. Now that my attention has been drawn to the matter it appears to me that my wife then did not like the life of labour and poverty. Kaka Saheb Dikshit had accepted the life and was happy. So Sain Maharaj asked him to give two hundred rupees i.e., poverty and patience to my life.

and Mrs. Kawjalgi. We went on reading till midday and then went to Sayin Baba's Arti. After it we had our midday meal. I had a little rest and then sat reading Dasabodha. Mr. Dixit read Ramayan in the afternoon. Ganoba Aba a local devotee of Sayin Baba, came to hear it. He knows a large number of verses and has many byheart. He went and saw Sayin Baba at his stroll. Madhaorao Deshpande told me that he asked Sayin Baba about my returning to Amraoti and the latter declined the necessary permission saying he was an old man and did not like to lose his "Abru." He said that some two hundred men went to a neighbouring town and were taken as rioters, that Madhaorao's name was introduced into the list of rioters for nothing, and that there was trouble about it. At night there was the Wada Arti and the Shej Arti and I attended both. Bhishma had no Bhajan but read Bhagvat instead and then there was Ramayan of Dixit.

4-2-12

In the morning I got up early, attended the Kakad Arti, and then finished my prayer. As I was bathing two gentlemen came enquiring about Narayanrao Bamangaonkar. They were Lingayat Shastris. The eldest being known as Shivanand Shastri. There are two ladies with them. These ladies are Brahmins. The eldest of them is called Brahmanand Bai. Some three years ago she met a Lingayat lady by name Niyana Bai at nasik. She was an advanced Yogini and instructed Brahmanand Bai. We all saw Sayia Maharaj go out and again after he returned to the Musjid. Brahmanand Bai worshipped him and sang two Arties very exquisitely. After the midday Arti I had my meal and lay down for a while. Then there was the Puran of Dixit and then we went to See Sayin Baba at his evening stroll. After the Wada Arti at night Mr. Dixit had his Puran and then Bhishma had

his Bhajan. The ladies Brahmanand Bai and her Companion sang very beautifully and we all enjoyed the Bhajan *very much*. Shivanand Shastri also sang. The Shastris and the ladies came from Nasik. They are permanent inhabitants of the place.

5-2-12

In the morning just as I finished my prayer, Raja, rampant Dixit came from Nagpur. He is the elder brother of Kakasaheb Dixit. He went to see Sayin Saheb. I attended our class where we read Panchadashi and a verse of Amritanubhav with Bapusaheb Jog, Upasani Shastri, Shivanand Shastri, Brahmanand Bai and others. We saw Sayin Saheb go out and went to the Musjid after he returned. He was very kind to me, said a few words, and in dismissing the company after Arti, called me by name, told me to shake off my sloth, and look after all the ladies and children. Mrs. Laxmibai Kawjalgi was given to-day a piece of bread and told to go and eat with Radhakrishnabai. This is a great good fortune. She will be happy hereafter. I invited Shivanand Shastri, Brahmanand Bai and all with them to have their midday meal with us. After it I lay down for a few minutes. Then Dixit read Ramayan, and later we went to see Sayin Baba at his stroll. After the Wada Arti, there was the Shej Arti and at night Brahmanand Bai did the Bhajan *very excellently*. It was continued till after midnight. The subject of my going is broached to-day. It may be decided tomorrow.

Letter dated 24th August 1916 from Mr. N. R. Sahasrabudhe of Shanwar Peth, Poona.

"With regard to my attempt at understanding *Gita* properly sound new ideas are occurring to me and I can only say that I am realising गुरोरस्तु मौनं व्याख्यानं शिष्यस्तु उचित्यांशः × × × I am sending Rs. 5 to be laid at Shri's feet with my शिरसाद्वाग प्रणिपात "

His card dated 25th September 1924.

"I am at a loss to say in how many ways and matters I feel Shri's hand protecting me and pushing me onwards, though in His own mysterious manner ; and that I feel that but for my own shortcomings, Shri would have made me a जीवन्मुक्त even in this life. The सबुरी advised to me was on account of my own failings, due to प्रारब्ध and I feel, I shall have a far higher life in my next birth. It is a pity that I cannot do my duty to Shri just as I wish."

His letter from Akalkot dated 2nd January 1922 to me:-

"In view of परित्राणाय साधूनां &c Baba himself had given up solitude and I believe He is pushing me upwards in His own peculiar way. I feel He is helping me onwards every moment and I am happy which you will be glad to learn."

His double card from 290 Shanwar Peth Poona City dated 27th September 1924.

"देहधर्म प्राण धर्म | मनोधर्म, इंद्रिय धर्म ||
याहूनि आत्मा निर्धर्म | वेगळा आहे ||"

and the main work of a सदूरु concerns आत्मा alone. Everything else is trash, as indicated by "जगन्मिथ्या" "जीवो ब्रह्माव ना परः" is alone to be realised, and this realisation can be had only through the favour of a सदूरु as stated in "जगीं थोरला देव तो चोरिलासे || गुरुवीण तो सर्वथा हीन दिसे"

I fully believe in "तुक्तं इहं मीमं यते ॥ गुणं वैराग्यं धीमपि ॥" also in "अनं आच्छादनं ॥ हेतों प्रारम्भा अभीनं ॥"; and consequently I am not, in the least, inclined to ascribe the effects of प्रारम्भ to Shri. My troubles, however great they may be, cannot, therefore possibly, affect my faith in Shri. "गुरोम्भु मीमं च्यान्तवं, शिष्यस्तुचिन्त संशयः is alone true, at least in my case.

त्रिभुवरुपाचें वर्णन करुन श्री मुकुंदराज लिहितातः—

याची परी (भासला) पाहतां ॥ जीव अविद्या विरहिता ॥
काम्यकर्मातीता ॥ जाणिजे ऐसा ॥"

According to this, I could find living परब्रह्म in Shri— This made me actually realise what I had read in books. It is very difficult to see if one is a ज्ञानी; but it is also unsafe to accept one as a सद्गुरु whose वैराग्य is not perfect—I have often seen the families of several gentlemen of great faith, ruined by the secret greed of their Gurus of vast followings of well educated men. I had been trying to find a सद्गुरु until I was over 50 years of age; and at last my Guru Himself drew me towards him, with an amount of moral force, when I was not in a hurry to go to him."

Letter dated 6th September 1916 from Hari Vithal Tendulkar of Mokhada, District Thana.

"मी शिर्डीहून आल्यापासून स्वस्थचित्त असून मला कोणतेही प्रकारची दिलगीरी वाटत नाही. परंतु त्या पूर्वी मी फारच चिंतातुर असें. एण्यातां मात्र बाबाशिवाय मला चैन पडत नाही. आपले पायाशी ते मला कधी आणतील याची मी वाट पहात आहें. मला शिर्डी येथें जाणें आहे असें मुसतें म्हणून उपयोग काय! त्यांचे मर्जीस येईल तेव्हां खरें!"

Letter dated 4th August 1915 from Mr. L. G. Mahajani.

"My presence in office was badly needed. One of my assistants and Dharamsi have become ill and Shri rightly, so

to say, turned me out on Sunday though personally I wanted to stay longer."

Letter dated 6th September 1915 from Chintaman Parsharam Bhide of Mhow.

"श्री बाबांची नजरभेट झाल्यापासून मनाला कोणत्याही गोथ्रीची काळजी वाटत नाही व नेहमी समाधान वृत्ति भसते.

Letter without date from Deoo Harshet Kalan,

"श्री साईबाबा यांची परवानगी घेऊन ता० २२-३-१५ रोजी अलिंगाग येथें आलों तो श्री समर्थ कृपेने मला लोटरीत दारुचे दुकान मिळाले. श्री साईबाबा समर्थांची लीला अगाध आहे. त्यांचे वर्णन करण्यास मी यक्किचित पामर असमर्थ आहें."

His further letter dated 24th May 1920.

"माझ्यावर अवकारी घंद्यासंघंडी १९१८ हे १९२१ पर्यंत सरकारची वाकी ५१८८ रुपये थकली असल्या वदलची हकीगत पूर्वीच सादर केली आहे. सदर वाकीपैकी श्री समर्थ कृपेने ता० १ मे १९२० रोजी ४१८८ रु. मजला सरकारने सूट दिली. कृपेचा महिमा झाला तो कळविण्यास फार आनंद वाटतो. मी अज्ञान आहें. वर्णन करण्यास मी असमर्थ आहें.

Letter dated 29th June 1916 from Ramchandra Atmaram Mujumdar of Rawer.

"मजकडून प्रमाद घडला तो असा की रोज आपले पत्राची वाट पाहून टपाळ गेले की निराशा ब्हावी. शेवटी काळ रोजी टपाळ गेल्यावर म्हणालो की उद्दिक भाऊ सो० यांचे पत्र न आल्यास मी साईबाबा खरे समजणार नाही. असे निरखून म्हणालो त्या प्रमाणे खरेच आपले पत्र व उदी आली. पत्र आल्यावरोत्र वरील प्रमादाबद्दल फार वाईट वाटले. तरी कृपा करून वरील अपराधावद्दल श्रीगुरु साईमहाराज यांचेपाशी मजबद्दल क्षमा मागून ध्यावी."

Letter from Dr. V. G. Hafe dated X'mus 1916.

" Though I am miles away, the favour that Sai Baba Sadguru shows on me is marvellous.

* * * *

I have sent a M. O. of R. 12/- only. Please give Rs. 10/- as Dakshina and Rs. 2 should be spent in buying ghee, wheat flour, Dal &c. as Sheedha. Please do keep on it vegetable of वालपापडीच्या शेंगा. All this sheedha has a special meaning."

Letter from Bapuji Gulwe of Amraoti dated 4th September 1917.

" श्री समर्थांचे आज्ञेप्रमाणे इकडील सर्व मंडळी खुशाल असून साई बावांचे उदीनें मावशी वाईचे मुलीचा विषमज्वर कमी होऊन वेशद्व होती ती सावध होऊन सांप्रत हिंदूही लागली व तिचे वडिलाचीही प्रकृति उदीने अगदी वरी झाली. "

Letter from Mr. Venkatrao Maolky, S. Canara dated 16th September 1917.

" To my surprise, from the very moment I applied the Oody to the affected part and a little in my mouth. I am quite free from the complaint which I thought would end my life in a short time. I am overjoyed with the blessings and the Prasadum.

Letter from Purashottam Dandekar Morai dated 6th January 1917 to Chinchankar.

" श्रीच्या प्रसादानें येथे आल्यावरोवर एक महिन्यानंतर धंदा उद्योग मिळाला. समर्थांस सर्व विदित आहेच. समर्थांच्या कृपेनें येथे रु. १७ हजाराचे काम मिळालें आहे.

Letter from Aba Datto Khatale of Satara dated 15th March 1915 to Shri.

" आपलें मजला दर्शन झाल्यापासून माझे मनास व घरातही सर्वत्रांस सुख वाटत आहे व कोणच्या प्रकारचे न्यून नाही व बिलकुल त्रासही होत नाही, "

Post card from Shantabai of Tweme post Belapur Thana,
bearing post mark 1st Sept. 1918.

“ माझ्या हाताच्या आंगठ्यास सात वर्षीचा हाडवरण देणा.
तो तुम्ही स्वप्नामध्ये येऊन हाताला डिकेगाली लाव म्हणून सांगितली व
मी जागी ज्ञाले तो आनंद माझ्या पोटांत मावेनासा ज्ञाला व डिकेनाची
लावलो व हात चांगला ज्ञाला. मी बरे वाईट कोणास सांगणार नक्काश
तुम्हासच सांगते.”

Letter from Rambhau Gokhale singer Poona dated 3rd July 1918 to me.

“ समर्थांनी सांगितल्या प्रमाणे फिर्याद न करितां आमचे वंचवंच-
मधील बादाची तडजोड न्हावी या हेतूने उद्योगास लागले. त्याप्रमाणे आनंदे
तिघांही वंधूच्या आपसांत तडजोडी ज्ञाल्या. फिर्यादीचे कारण पडले नाही.

* * * *

हे सर्व सुयंत्रित होण्यास श्रीसमर्थ सांईबाबा यांची कृपा होय. नाही
तर आज सुमारे १८९२ पासून आज पावेतो सर्व त्यांचे ताव्यांत होते व
फिर्याद करूनही मिळण्याचे फार प्रयासाचे. तशांत आपल्याजवळ पैक्षाचे
वळ नाही व मनुष्यवळही नाही.

Letter from Rao Bahadur R. N. Mudholkar Amravati
dated 12th April 1915 to me.

“ Many thanks for your kind letter and for the Oodi of
Shri Sai Baba which you sent with it. Only two days pre-
vious to its receipt Mrs. Mudholkar felt a desire for having it
and as I was not here waiting for my return to ask you for
its being sent. It was therefore received with great pleasure
and thankfulness and taken with devotion. She wishes for
a sufficient quantity being sent to her from time to time
so that she might have some प्रसाद every day.

Letter of Dr. C. Pillay dated Nagpur 15th September
1913 to me.

"I know I was keeping well in the company of His Holiness Sai Baba..... While there, our nerves were daily being strengthened and stimulated; our lives were very energetic indeed.

We were very glad to read in previous letters that Sai, Bahina Bai is rapidly improving in health and takes her regular nourishing diet. While here she could not even digest a few spoons of milk.

Letter of G. G. Narke from Shirdi dated 30th April 1917 to me at Bombay.

" श्री वालकरामजींची प्रकृति वरी आहे. त्यांनी उडी टाकळी त्याच दिवशी वामनरावचे वडिलांस दृष्टांत झाला की, कोणी रोगामुळे जीवितास कंटाळून कठडयावरून उडी टाकिली व श्री बाबांनी प्रगट होऊन त्यांना वरचेवर आपल्या कफनींत झेलून घेतलें, वगैरे; त्यासंबंधी श्रीसमर्थांनी 'आतां विहिर भरेल' असे उद्धार काढले होते. "

Letter of Mr. G. R. Dabholkar dated 16th March 1922 to me.

A Christian girl happening to find Shri's small photo somewhere passed it on to Miss Govindrao Wagle last year and in consequence of some experience that the lady had had since she was determined or vowed to send a Rupee to us for a garland for Shri and Pedhas, as the Shri's Photo that the lady had in her possession was extremely small."

Letter from Dr. C. Pillay dated Shirdi 9th May 1919 to me,

" नानासाहेब निमोणकरका लडका वसंतका देहांत मंगलके रोज हुवा.....उस लडकेका अन्त बहुत अच्छी तर्फे पर हुवा. अखीरवस्तु ऐसा उस लडकेको vision हुवाके नानासाहेब और बाबा सामने खडे होकर उसको बुलाते हैं.

(२)

जोडा बेतला होता. पांच रुपये दिले. एकदा अडीच व एकदा शटीच, तेळ हिले, तेळ हिले, ताक दिले, खापराखाली जगिनीत ठेवणा. पुण्यकळ पाऊस तीन दिवस पडला. काढून जोडा पाहिला तो चांगला राहिला. पुम्हां पाऊस खूब लागला. जोडा सडला. वरचा वर राहिला व खालचा खाली राहिला. आपल्याला जोडयांची संवय नाही. मालकावरोवर जात होतो. मालक घोडधावर होते. मो अनवाणी धांवत होतो. पाय पोळले. मग मी वरी गेलो. पायाला फपोले आले. मी वापास सांगितले कातडे (मास) काढून टाका. त्याची हिमत झाली नाही. मग एक पाय आईने धरिला व एक वहिणीने व कातडी काढून टाकिली. पुढे त्याला लोणी लाविले व केळीचे पान बांधले. मग पाय वरे झाले.

(३)

मागितले पाहिजे. फिरल्यावांचून चरतां कसें येईल ?

(४)

संसार कोणाला चुकत. नाही. मग तुम्ही कष्टी होऊन भोगा की आनंदी होऊन भोगा.

एके रात्री चावडीत माझा प्राण गेला. होता पण तो रोहिल्याच्या ओरडण्याने परत आला.

नाना एक रात्र येऊन माझ्याशी बोलून गेला म्हणजे माझ्या जिवाला वरे वाटेल.

(५)

मी ल्हान होतो. या मकानांतच होतो. माझे सरकार येथेच होते. त्यांनी बायकोळा भाकर करावयास सांगितली. मला पाणी ठेवायास सांगावे, भाकर आणावयास सांगावी. रोज मला दोन वेत मारीत. पण फार दयाळूही होते, गांवातल्या लोकांची आंत येण्याची हिमत नव्हती. त्यांनी बाहेर उभें रहावे व चावडीत बसावे. एक दिवस एक शिपाई आला. त्याला बंदुक

होती ती कोळावयास सांगितली. व वार उडविण्यास हुक्कम केला. परं माणूस मेला. गांधचे लोकांनी खिचारले सारकारचा हुक्कम आहे काहे वो महटले होय. लोक गण वसले. गी वारा वये सेवा केली. मग मालक तेले व मीही गेलो. ते असतील

(६)

दोन गाई कापल्या. चार डेगी चढविल्या. बवरजी म्हणाऱ्या 'दोन गाईची सागुती पुरावयाची नाही' मालक म्हणाले 'तितकीच वाढा. जास्ती नको' मग मालकाने त्या डेगीवर झोऱ्या वातला. तों आंतल्या तांदबाचे धवळे फटक रुपये झाले. दोन चार त्राळणाच्या बायका होल्या. त्या आमच्या येथे जेवल्या व रात्र राहिल्या. दुसरे दिवशी प्रत्येकीला दोन दोनशे रुपये, लुगडे व खण अशी दिली. कांही मुसलमानणी आल्या होल्या. त्या मस्तीने निघून गेल्या. त्या मेल्या.

(७)

आम्ही पीरवाडीहून रोशनगांवास गेलो. मी छहान होतो. तेथे भाकरी पाठीशी वांधल्या व कोरड्यास एका कोऱ्या मडक्यांत मर्लन दिले, ते मी डोक्यावर घेतले. आळस आला होता पण तसाच गेलो. मांगवाडीजवळ कुत्रीं भुंकावयास लागली. देवाने मला काठी दिली. तिच्या धाकाने कुत्रीं दूर झाली. मग मी पीरवाडीस गेलो. तेथे म्हातारा, म्हातारी व त्याची पोरे होती.

(८)

" काका तार कुठली आहे ! "

" वाबा, आपल्यास ठाऊक. मला काय ठाऊक. "

" वाट पायरीची आहे. तेथून शैलूद, माणूर, व जालनापूर.

मी एकदा गेलो होतो. मला एकदाच ती वाट सांपडली. मला आठ दिवस लागले होते.

दिवसा रोसा गंवतांतून चालावै व रात्री गवतांतच निजावै. पाऊल पाऊल चालत जावै."

(९)

(पुजेच्या पेळेस)

कोठही गेलो तर दैवांत असेल तेंच मिळे इ. प्रश्नाव कोठेची मंडु
तरी तीनच पाने. एकदा दोनशें माणसें जमली होती. पांढी होवो. मग
'विचारले' या पठसाळा पाने किती? मी म्हटले 'तीन.' ते प्रश्नावे अकरा
पाने. मी म्हटले 'असतील'. अल्पामिया आले. त्यांनी सांगितले 'तीनच पाने.
ज्याला अकरा पाने असतात त्याच्या कपाळी 'अकराव' (म्ह. विचू)
असतो. '

त्या विचवाच्या सगळ्या वेदना अंगांत शिरल्या आहेत. येथून
चार दिवस गेले. म्हणजे तो विचू पटकन् वाहेर पडून जाईल.

(१०)

(संध्याकाळी)

एक माळीण होती. ती शिंदीखान्यावर वसत असे. तेथे दोनशें
रोहिले शिंदी प्यायला येत. मग माझ्या वापाने तिच्याशी मोहेतर लावले.
तिला पूर्वी नवरा होता व मुळगा होता, पण दोघेहि मेले होते. माझ्या वापा-
पासून तिला दोन मुळगे झाले. दोघेहि मेले. पुन्हां शिंदीखान्यावर जाऊन
वसली. माझ्या वापाला खवर लागली. त्याने तिला बोलावले. ती येईना. मग
तिने दुसरा नवरा केला. त्याच्यापासून मुळगा झाला. पुढे तोही मेला. तिने
आणखी चार पांच नवरे केले. पुढे तिच्या पायांत किडे पडले आणि
तिला वेशीत आणून टाकले. माझी आईच ती (वापाची वायको ती आईच
ना) मी तिचा कंटाळा नाही. केला. तिची सेवा करावी. तिच्या पायांतले
किडे मी काढले. मग ऑपव लावले. तिचे पाय वरे झाले. पुढे कांही
दिवसांनी ती मेली.

एक माळीकी कोण होता. तो वरून घरात शिरला. वर थोडे पोकळ होतें.
शिरून बदरेचे बदरे रुपये नेले. ते गाडीत घालून नेले. मग चोरीची वोंव
झाली. साहेबाने शिपायांत खूब दम दिला. व मारही दिला. चोराने बदन्या

नदीकाठी खड्डा खण्णून योत नेविला. दुसऱ्या गुढवारी पुळी आणि नहान्या काढून नेऊन आपला सगा एक न्हावी होता आचे येती नेकाळा. पुढी तो घरला गेला. याला शिपायने खूब मारले व त्या गारानेच तो मेळा. आमा नेऊन जाळलें. शिपाई न्हान्याचे येशून बदन्या नेऊन जाळू आमला. साहेबाने मना केले. साहेब म्हणाला 'सगळे पैसे तुझ्या कढून भरून वेढू.' साहेबाने घेतलेही. तो शिपाई पैसेवाला होता. पुढीं तो न्हावीही मेळा व त्याचे दोन लेकही मेले.

(१२)

चार हजार माणसे होती. मुंगी सारखीं भरली होती. हगवण आगली ती माणसे घावरली व म्हणाली 'आम्ही मरतो' मी म्हणालो 'मी तुम्हारा मरूं देणार नाही. मी मरेन पण तुम्हांस मरूं देणार नाही'

(१३)

'काय चालले होते,' असे विचारले. तेव्हां 'आदल्या दिवशीच्या गोष्टी-विषयीं बोलत होतो' असे म्हणाले. 'समजत नाही' असेही म्हणालो. तेव्हां म्हणाले "भल्याभल्याची वद्दि चालत नाही, मग आपली गोष्ट कुणीकडे!" ऐकावें आणि स्वस्थ वसावें. ज्याच्यावर ईश्वर पलटतो तो बोलत नाही. उततो तो फार बोलतो. उतेल तो पडेल.

(१४)

आज सकाळी लेंडीत गेले. तेव्हां जंगल सगळे बोलू लागले. मी म्हटले 'काय आहे?' 'तें म्हणाले तू आज येण्यास उशीर केलास म्हणून आम्ही घावरलों की वावाला आज वरे आहे की नाही.' आणखीं दोन तीन चांगले शब्द बोलल्यावर, चांगले आहे. उदीम केला तर पुळकळ होईल पण करणार कोठे आहे?

(१५)

या गांवांत मुले होत नव्हती. दुसरीकडे गांव होता तेथें होत असत. मग येथें अद्यामिया आले व मग मुले होऊं लागलीं. मग एका एकाला चार पांच पांच मुले शालीं.

(१६)

एकदा दोनशे माणसे आली. मी त्यांचे वरोवर गेलो नाही. दुसऱ्यांदा आले तेहां त्यांचे वरोवर गेलो तो पुणतांच्याजवळ गेलो. तेथें माझा जीव गेला. तिसऱ्यांदा आले तेहां—ठाण्यास गेलो आणि तेथें जीव गेला, चवळ्यांदा आले तों फार तसदी झाली व दर्द झाला.

क्षण सगळीकडे भरलो आहों,

(१७)

एक म्हातारा बाबा होता. तो एका वागेत राहात होता. मी त्याला म्हणावें वर निजावयास चल पण त्यांने येऊ नये. एके दिवशी एक मांग आला व त्याचे वरोवर एक बाई आली. ती दोघेही तेथें मुक्कामास राहिली. रात्री त्या मांगाने त्या बाबास ठार मारले पुढे त्याची चवकशी झाली. त्या वेळी तो मांग म्हणाला मी या वागेतली कांही फळे घेतली ती त्या म्हाताच्याने मजजवळून हिस्कून घेतली. त्याचा दाव मी धरिला व त्याला मारिले.

माझा मालक चांगला. मला हवेलीत तिसऱ्या तालावर नेऊन निजवीत असे.

(१८)

एक माणूस कडेगांवाहून येत होता. एक पाऊली वाट होती. त्याच्याजवळ एका कोन्या कपड्यांत कांहीं बांधलेले होतें. एक पोट्कुळी होती. तो वेशीतून आला. कांहीं दूर गेला तों चार पांच माणसे आली व त्याला विचारले “ कोठे जातोस ”. तो म्हणाला “ शिरपुरास जातो.” ते त्याला मारूळ लागले व म्हणाले “ तुं त्या बाबाचा माल चोखून आणलास.” त्याला एक एक रद्दा ल्यावीत व म्हणत “ शिरपुरास जातोस काय ? ” मी सर्व पहात होतों. मला भय वाटत होतें. मी लहान होतों. जवळ गेलो नाही. तो माणूस त्या माराने मेला. मग मी कडेगांवांत जाऊन वौंब ठोकली. मग गांवातून कांहीं महार आले व त्या प्रेताला नेऊन त्याला मूळमाती दिली. त्याला मुसलमानाचे शिरपुर असे सहज भेटते का ! मग त्याला

अहुमियो पावते, मला गांवांतवा गुला इण्ठ आगले “जैकन जा.” ती म्हटले जेवायला दुपार होईल. कांडी यायाळा असल्यास था. मग आण्ऱा वायकोने वाळलेल्या भाकरी तीन चतकोर दिल्या. मारणाऱ्यांनी त्याची पोटकूळी हिसकून घेतली.

मी आठ दिवस उपाशी होतो. मी कोणाजवळ मागत नसे. पहिल्या पहिल्यांदा सवाल घालीत असें पण पुढे सवाल घालावयाचें सोडून दिले. एका शेतांत गेले. तेथें विवे लागले होते. त्याची फुले घेतली. खाली व पाणी व्याले. पोटांत आग पडली. मग एक शेतकरी आला. त्यानें भाकर आणली. मी चतकोर खाली. मग मला वरे वाटले.

(१९)

गणपती आबाचा वाप वारला त्याचें सरण रचले व त्याला जाळले. कवची ताढकन् फुटली. हाडेही फटकरून फुटली. मग सगळी हाडे गोळा केळी. माझा एक एक पाय मणामणाचा झाला. वस्तीत जावे तर चालूं जाऊं नये. थकून जावे. लेंडीला जावे तरी रस्त्यांत बसावे. मशीदीत कांही वरे वाटावे. लेंडीतही वरे वाटावे.

(२०)

रत्री चावडीत झोपेमध्ये एक माणूस कणसे घेऊन आला. मी म्हटले हीं पोंचट आहेत. मला नको. मग त्यानें मला उघडून दाखविली तो त्यांत दाणे पुष्कळ भरलेले होते. मग मी ती विकली. आण्याला चार चार विकली. इतके झाले आणि मी जागा झालो. असें कसेरे बुवा स्वप्न !

(२१)

भागोजीने विचारले “बाबा निंबोर आणू का ? ” बाबा म्हणाले “नको बुवा आपल्याला.” मग एक मुसलमान म्हणाला “बाबांना दात कोठे आहेत ! चावतील कशानें ? ” बाबा म्हणाले “एक रोज असतात एक रोज नसतात. जिभेची माती झाली आणि दाताचे दगड झाले. माझे दात चार हजार वर्षांचे आहेत, आजकाळचे आहेत का ? ”

(२२)

चार भाऊ होते. एका सात कगानीच्या मकानांत होते. 'यापैकी एक होता तो महणाला 'मी मेलो म्हणजे मला या कगानीचे आंत पुरा'.

(२३)

रात्री चावडीत मला स्वप्न पडले. त्यांत मला दुखणे असे आले की पाणी प्याले तर ते घश्याजवळच्या हाडांतून जाऊन त्याच्या खालच्या हाडांतून बाहेर पडावे. तसेच कलेज्या जवळच्या भोकातून निघावा.
रात्री आणखी एक स्वप्न पडले.

(२४)

मातीत माती मिळेल आणि पंखेरु उढून जाईल.

(२५)

कर्धी कर्धी माती वर येते आणि त्यापासून राग येतो.

(२६)

नेक न्हावयास पुष्कळ घडावें लागतें.

(२७)

एक म्हातारा होता. त्याला एक लेक व दोन सुना होत्या. म्हातारा चांगळा होता पण दुपारच्या वेळेला त्याला फक्त भाकरीचा तुकडा टाकीत आणि तोही जोरानें त्याच्यापुढे आदळीत. मी एक दिवस त्याच्या येथें गेलो. तो मला म्हणाला मला आपल्या मुलुखाला घेऊन चला. तो चांगळा पैसेकरी होता. पांचपन्नास हजारांचा मालक होता. त्याला मुलगा शेतावर पाठवित असे. तो वैल घेऊन नांगरावयास गेला. मी ते वैल सोडले, नांगर कशालासा बांधून टाकला आणि वैल एका तवकडीला जोडून म्हातारा पुढे व मी मार्गे असे थाम्ही गेलो. म्हाताच्याचें तेथें चांगळे झालें. त्याच्याजवळ दहावीस माणसें नेहमी वसत असत. अशा रीतीनें मी त्याची आबाळ काढली.

(२८)

मी मस कामें केली. सणगें पुष्कळ विणली. सुताडे, पागोटी, पितांवर, सतरंज्या वगैरे वगैरे. न्हाव्याचेंही कास केलें, मोट हाकली, वागवानाचें

काम केले, पण या वेळेला असा दरद नव्हता. एकदा राजाचे नेत्र नेण्या, तेथे होमे ग्हातारे वसले होते. यी यांना म्हटले मी मसमस कांमे केली पण यांने पोट भरत नाही. राजाजी म्हणाले तू मरशील व आमच्यांत वेशील तेन्हां पोट भरेल.

(२९)

एका शाहा मुशाफर शाहा नांवाचा गृहस्थ येथे राहत असे. होकी. जवळ एक कोपी करून राहत असे. येथून नांदुर्किंपयंत त्याचीच जागा होती. एकजात जोधळ्याची शेते तेथपयंत त्याचीच होती. एक दिवस मी आलें व त्याला विचारले येथे कोण राहतो. तो म्हणाला मी राहतो. जवळ पास दुसरे कोणी नव्हते. मग मला राहा म्हणाला. मी राहिलों आणि त्याला भाकरी करून घालीत असें. कांही दिवस राहिलों मग त्याला सांगितले तुझे मुलगे नांदुर्किंला आहेत त्यांना बोलाव. पुढे तो म्हातुरा येथेच मशिदीत मेला. धुणीच्या खणांत मेला.

(३०)

पूर्वी मी आंवे फार घेत असे. आमच्या येथें बगोण्याचे बगोणे रस व्हावा. त्यांत साखर, गूळ, बेदाणा वगैरे घालावे. दूधर्ही घालावें व मग तो रस लोकांना वाटावा. वाण्याला तांब्याभर घावा, तेल्याला तांब्याभर घावा, लोकांना घावा. थोडा खाल्डा कीं दिवसभर भाकर खाण्याची जरूर नसे. एकदा आम्ही पुष्कळ भांडी भरून रस तयार केला व जरा बाहेर गेले इतक्यांत कोणी तरी येऊन त्यांत गू काळविला व तो सगळा रस मग आम्ही फेकून दिला. तेव्हांपासून रस करावयाचे सोडून दिले.

नेकीका फल भारी है.

बदीका फल कम है.

(३१)

आपस्तंब वुवाचा भाऊ मेला. तो गरीब होता. लोक सांगत होते 'त्याला एका फडक्यांत गुंडाळून फेकून घा.' मी बुवाला 'म्हटले असें करू नकोस.' त्यांने माझें ऐकले. त्यांनी त्राहण जमवून सर्व विधी यथायोग्य केला. सरकारानें त्या भावाचे घर जस केले. त्यांत थोडी भांडी मिळाली.

अध्याय २३ वा.

॥४४॥

श्रीगणेशायनमः । श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥
श्रीकुलदेवतायैनमः । श्रीसीतारामचंद्राभ्यांनमः ॥
श्रीसहूरुसाईनाथायनमः

हा जीव वस्तुतः त्रिगुणातीत । परी होऊनि माया विमोहित ॥
सच्चिदानन्द स्वरूप विसरत । देह मानीत आपणा ॥ १ ॥
मग त्या देहाचिया अभिमाने । मी कर्ता मी भोक्ता माने ॥
त्रस्त होई अनर्थपरंपरेने । मार्ग नेणे सुटकेचा ॥ २ ॥
गुरुपदीं सप्रेम भक्तियोग । हाच एक अनर्थोपशमं मार्ग ॥
महानाटकी साई श्रीरंग । भक्तां रंगवी निजरंगी ॥ ३ ॥
आम्हीं तयांस मानू अवतारी । कारण लक्षणे तींच कीं सारीं ॥
परी मी वंदा अछाचिया पदरीं । स्वयें येपरी वदत ते ॥ ४ ॥
जरी स्वयें अवतार । दावी पूर्ण लोकाचार ॥
शुद्ध वर्णाश्रम आचार । योग्य प्रचार चालवी ॥ ५ ॥
कर्थीं कोणाची वरोवरी । करी न करवी कवण्याही परी ॥
पाही जो विश्वंभर चराचरीं । तयासीं हारीचै साजिरी ॥ ६ ॥
न करी कोणाची अवगणना । कोणासही तुच्छ लेखीना ॥
भूतपात्रीं नाराकणा । चैतन्यघना पाही तो ॥ ७ ॥
कर्थीं न म्हणवीत अैनल हक्क । मी एक परमेश्वराचा पाईक ॥
गरीब मी यांदेहक्क । अछामालीक जप नित्य ॥ ८ ॥

१ मानी. २ कमीपणा. ३ मीच परमेश्वर. ४ मी परमेश्वराचा यादगार आहें.

कोणा संताची काय जाती । कैसे वर्तती काय खाती ॥
एजें न आकले तयांची स्थिती । ती तों यापरती सर्वदां ॥ १ ॥

ब्रह्मवया जड जीवोङ्गार । परोपकारी संतावतार ॥
होती पहा सृष्टीवर । हीच सर्वेश्वर कृपा ॥ १० ॥
असेल जरी पुण्य गाडीं । तरीच उदेजेले आवड पोटी ।
ऐकावया संतांच्या गोष्टी । सुख संतुष्टी पावावया ॥ ११ ॥
एकदां एक योगाभ्यासी । सर्वे घेऊनि चांदोरकंरासीं ॥
ठाकले येऊन मशीर्दीसी । दर्शनासी वावांच्या ॥ १२ ॥
पातंजलादि योगशास्त्र । होतें अभ्यासिलें साग्र ॥
अनुभव पाहूं जातां विचित्र । साधे न क्षण मात्र समाधी ॥ १३ ॥
महाराज साई योगीश्वर । होईल जरी कृपा मजवर ॥
शंका माझ्या होतील दूर । समाधी निर्धार होईल ॥ १४ ॥
ऐसा धरूनि पोटीं हेत । साईचें जों दर्शन घेत ॥
तों ते बसले होते स्तात । पलांडू समवेत भाकर ॥ १५ ॥
धरिली पाहोनि सन्मुख मुखा । शिळी भाकर कांदा सुका ॥
हे काय वारिती माझ्या शंका । प्रबळ आशंका उद्भवली ॥ १६ ॥
विकल्प उठला त्यांचे मर्नी । साईमहाराज अंतर्ज्ञानी ॥
म्हणती नाना कांदा ज्यां पचनीं । पंडे तयांनींच खावा तो ॥ १७ ॥
पचविण्याचा जोम व्हावा । तयानें कांदा खुशाल खावा ॥
ऐकून चरकला योगी जिवा । शरण संद्धावा तो गेला ॥ १८ ॥
असो पुढें ते योगाभ्यासी । वावा येऊन वैसंतां गाडीसीं ॥
निविंकल्प अंतःकरणासीं । वावापासीं वैसले ॥ १९ ॥

१ उदय पावेळ. २ कै. वा. रा. रा. नारायण. ३ गोविंद चांदोरकर.
४ कांदा. ५ संद्धावाने. ६ अंतःकरणाने.

पुराने झाले सावधान । पावीनि शंका सपाधान ॥
 लाहोनि उद्दी आशिर्वचन । प्रसन्न यन प्रतने ॥ २० ॥
 हेजाच आणिक बहुत कथा । भक्तीभावार्थं श्रवण करिना ॥
 दुःखमोहादि अनर्थोपशयता । भक्त सत्वरता पावती ॥ २१ ॥
 असेना अहप जलाशय । दुर्गधियुक्तही अतिशय ॥
 तंच कीं सांख्यनिरतिशय । मानी निःसंशय सूक्ते ॥ २२ ॥
 जीवाशुकाची एकचि परी । एक देर्ही दुजा पंजरी ॥
 मुकला शुक स्वातंत्र्या तरी । मानी ती वरी परतंत्रता ॥ २३ ॥
 कूपमंडूकसम हा शुक । पंजरीं त्याचें सर्व सुख ॥
 जाणे न स्वातंत्र्याचें कौतुक । जीवही कौमुक तैसाच ॥ २४ ॥
 काय मौजेचा माझा पिंजरा । सुवर्णदांडीच्या येरझारा ॥
 उलटा टांगलों तरी मी वरा । पाय न जराही सुटावा ॥ २५ ॥
 बाहेर मग या सुखा आंचवणे । नाहीं मग डाळिंवाचे दाणे ॥
 नाहीं या गोड मिरचीचे खाणे । स्वसुखा नागवणे स्वयेच ॥ २६ ॥
 परी येतां शुकाची घटी । भेटे तयास अघटित घटी ॥
 मारी तयास प्रेमे थापटी । घालीं वृष्टीं अंजन ॥ २७ ॥
 त्या थापटीच्या शक्तिपातें । निसटला उघडिलीं नेत्रपातें ॥
 विहरुं लागला पक्षवातें । कोण मग त्यातें आवरी ॥ २८ ॥
 जग अफाट तया उघडलें । यथेच्छ डाळिंबी पेरुचे मळे ॥
 गगन स्वच्छंद विहारा मोकळे । स्वातंत्र्य सोहळे मग भोगी ॥ २९ ॥
 तैसीच या जीवाची स्थिती । ईश्वरानुग्रह गुरुप्राप्ति ॥
 उभय लाभे वंधन मुक्ति । स्वातंत्र्यभुक्ती अनुभवी ॥ ३० ॥
 आतां होवूनि अवधानशील । भाविक श्रोतां तुम्ही सकळ ॥
 शुद्ध प्रेमाची कथा रसाळ । परिसाल काय क्षणभर ॥ ३१ ॥

गताध्यार्थं चमत्कार । देऊनि शापा वरोवर ॥
 चिथळीचिया दौऱ्यावर । वावा मिरीकर पाठवित ॥ ३२ ॥
 साई जाणोनि अनागंतज्ञान । लांव वावापासून विघ्न ॥
 केले मिरीकरां सावधान । संकट सूचन वेर्णांच ॥ ३३ ॥
 नाहीं केवळ सूचन केले । निवारणार्थ उपायही योजिले ॥
 नको म्हणतां गळीं वांधले । संकटीं रक्षिले मिरीकरां ॥ ३४ ॥
 वावा भक्तकल्याणतत्पर । वाळासाहेव मिरीकर ॥
 टाळूनि त्यांचे गंडांतर । अनुभव विचित्र दाविला ॥ ३५ ॥
 त्याहूनि पहा शापाची स्थिति । सर्पदंश होऊनि अवचिती ॥
 जीव जगण्याची आशाही नव्हती । केली निर्मुक्ति वावांनी ॥ ३६ ॥
 तीही एक वावांची लीला । कथू आर्धं श्रोतयांला ॥
 विखार जरी होता ढंखला । उपाय केला काय पहा ॥ ३७ ॥
 साताचिया सुमाराला । हाताचिया करांगलीला ॥
 एकाएकीं साप डसला । भाग झाला विषदग्ध ॥ ३८ ॥
 वेदना असह्य अत्यंत । होऊं पाहे प्राणांत ॥
 माधवराव झाले भयभीत । चिंतायुक्त अंतरी ॥ ३९ ॥
 अंग त्यांचे लाल झालें । आस स्नेही सर्व मिळाले ॥
 विरोवांकडे चला म्हणाले । संकटीं पडले जीवीत ॥ ४० ॥
 निमोणकंरही पुढे आले । उदी घेऊन जावे म्हणाले ॥
 माधवराव मशीदी धांवले । काय केले वावांनी ॥ ४१ ॥
 होतां वावांची नजरानजर । पहा बोवांचा चमत्कार ॥
 शिव्या देऊं लागले अनिवार । नेदीत वर येऊं त्यां ॥ ४२ ॥

१. रा. रा. माधवराव बळवंत देशपांडे. २. भविष्य ३. सर्प ४
 विरोवा म्हणून एक शंकराचे स्थान आहे जेधें सर्पदंश ज्यास होतो त्याला
 नेऊन ठेवतात व तसें झाले म्हणजे ते बरे होतात असी समजूत आहे.
 ५. कै. वा. नानासाहेव निमोणकर म्हणून माधवरावांचे चुलते व श्री साई-
 वावांचे परमभक्त व सरकारचे ऑनररी माजिस्ट्रेट होते.

" शहू नको भद्रदण्डाकर । चढ़ीन तर खवरदार " ॥
 " बहु नीघ जा खालीं उतर " । केली दीर्घस्वर गर्जना ॥ २३ ॥
 अन्यहुत वात्रा कोपले । आग अश्लिपत पाखडिने आने ॥
 माधवराव चकित झाले । किमर्थ नाडिलें कटु बचे ॥ २४ ॥
 पाहूनि हा ऐसा प्रकार । माधवराव वावरले फार ॥
 कांहीं एक सुनेना विचार । वैसले द्विमुसले खालींच ॥ २५ ॥
 देवंही जेव्हां रागास आले । माधवराव अंतरीं भ्याले ॥
 वाटले उपायची सर्व हरले । जेव्हां अब्हेरिलें वावांनीं ॥ २६ ॥
 कोण नाहीं घावरणार । पाहूनि वृत्ती खवल्ली दुर्घर ॥
 ऐकूनि शिव्यागाळ्यांचा भाडिमार । प्रसंग भयंकर वाटला ॥ २७ ॥
 मशीद माझें माहेरघर । मी साईंचे पोटचे पोर ॥
 ऐसें असतां आईच पोरावर । कोपली अनिवार कां आज ॥ २८ ॥
 सर्व ढंखला हैं गान्हाणे । मातेवांचून कोटें नेणे ॥
 परी तीच जैं लाये हाणे । केविलवाणे मुख केलें ॥ २९ ॥
 वालक जैसे मातेपाशीं । माधवराव तैसे वावांशीं ॥
 असतां नातें हैं अहनिंशीं । आजचि कैसी हे स्थिति ॥ ३० ॥
 माताच जेव्हां लाये हाणी । तेव्हां लेकुरा राखावें कोणीं ॥
 जीविताशेवर सोडिलें पाणी । माधवरावांनीं ते समर्यां ॥ ३१ ॥
 कांहीं काळ गेल्यानंतर । वावा होतां स्थीरस्थावर ॥
 माधवरावांनीं केला धीर । जाऊनि वर वैसले ॥ ३२ ॥
 वावा म्हणाले न सोडी धीर । कांहींही मनीं न करी जिकीर ॥
 वरें होईल सोडीं फिकीर । दयालू फकीर सांभाळील ॥ ३३ ॥
 यर्गं जाऊन स्वस्थ वैस । घरावाहेर जाऊं नकोस ॥
 राही निर्भय निश्चित मानस । ठेवी विखास मजवरी ॥ ३४ ॥

१ माधवराव व गांवचे लोकही वावांस देव या नांवाने तंवोधीत,
 २ जगण्याध्या आशेवर,

मग ते याघारा भरास । पोहोंचयाचाच अवकाश ॥
 वाचा पाठविते ज्ञाले तात्योस । सुगाचारास निरोपायद ॥ ५५ ॥
 निंज नका त्याला म्हणावें । घरने घरी फिरत रहावें ॥
 वाटेल ते खुशाल खावें । सांभाळावें हें इतुकें ॥ ५६ ॥
 काकासाहेव दीक्षितांस । वावाही वदले ते निर्णांस ॥
 लहर येईल त्यास रात्रीस । निजावयास देऊ नका ॥ ५७ ॥
 असो ऐसी सावधगिरी । ठेवितां वाधा पळाली दुरी ॥
 जळजळ थोडी राहिली खरी । अंगुलीभीतरी विषाची ॥ ५८ ॥
 पुढे तीही वरी ज्ञाली । कैसी भयंकर वेळ टळली ॥
 ऐसी कनबाळू साई माझली । कृपा हेलावली भक्तार्थ ॥ ५९ ॥
 “ चढू नको भटुरडथावर ” । ऐसे वावांचे शब्दप्रहार ॥
 ते काय माधवरावांवर । होते प्रेरिले वावांनी ॥ ६० ॥
 माधवरावांस अनुलक्षून । नवहते कीं तें शब्दसंधान ॥
 दंशकारक विखारालागून । अनुज्ञापन तें तीव्र ॥ ६१ ॥
 “ चढशील तर खवरदार ” । साई मुखींची आज्ञा प्रखर ॥
 जागींच विषसंचार म्हीर । रोधिला प्रचार पुढील ॥ ६२ ॥
 इतुकेंच ज्ञालें नाहीं तर । “ चल निय जा खालीं उतर ” ॥
 हाच साई पंचाक्षरी मंत्र । उतरवी विखार तात्काळ ॥ ६३ ॥
 न लागतीं कांहीं साधनें दुसरीं । लौकिकीं मंत्री वा पंचाक्षरी ॥
 ऐसा साई भक्तकैवारी । संकटें वारी परोपरी ॥ ६४ ॥
 नाहीं मंत्रावर्तन केलें । नाहीं तांदुळ पाणी भारलें ॥
 नाहीं पायाचे शिटकाव मारिले । तरीही उतरलें विष कैसें ॥ ६५ ॥
 काय नज्हे हा चमत्कार । केवळ संत मुखोद्भार ॥
 माधवरावांस पढला उतार । कृपेस पार नाहीं या ॥ ६६ ॥

१ रा, रा, तात्या गणपत पाटील कोते यांजला. २ कब्बलजी.
 ३ गति.

आता गताध्यार्थी सूचित । कथा सुरस आणि अङ्गत ॥
 श्रोता होडने दत्तचित्त । ऐकणे साध्यांत ती आता ॥ ६७ ॥
 कथा वणिली पूर्वाध्यार्थी । तिगेहून हीनी नवलाई ॥
 कैसी माव कशीत ती साई । श्रोतियां जाईल अनुवादिली ॥ ६८ ॥
 परिसतां हीं कथानके सुरसे । वठतील गुरुवचनाचे ठसे ॥
 कर्माकर्म विकर्म निरसे । श्रद्धा वैसे गुरुपार्थी ॥ ६९ ॥
 सोध्यांतला सोपा उपाय । हृदयां स्मरावे साईचे पाय ॥
 हाचि एक तरणोपाय । माया जाय निरसोनी ॥ ७० ॥
 संसारभय बहु उदंड । मायासमुद्भूत हें बंड ॥
 कथाश्रवणे होईल दुखबंड । जोडेल अखंड आनंद ॥ ७१ ॥
 एकदां शिरडांत महामारी । येतां ग्रामस्थ भयभीत अंतरी ॥
 दबंडी पिटिली एकविचारी । रहदारी सारी बंड केली ॥ ७२ ॥
 महामारीचा मोठा दरारा । ग्रामस्थांनी घेतला भेदेरा ॥
 परस्थांचा घेती न वारा । व्यवसाय सारा ठेलौ कीं ॥ ७३ ॥
 मंरी जोंवरी चाले गावांत । कोणी न करावा बकच्याचा घात ॥
 गाढी न येऊ घावी शिवेंत । नेमें समस्त वर्तवें ॥ ७४ ॥
 ग्रामस्थांचा हा देवभोळेपणा । वावांच्या मुऱ्यां नावडे मना ॥
 तयांच्या मतें या कुकल्पना । अडाणीपणा लोकांचा ॥ ७५ ॥
 त्यांनी तिकडे करावें नियमन । वावांनी वरी घालावें विरजण ॥
 कैसें कैसें तें करावें श्रवण । सादर मन होउनी ॥ ७६ ॥
 ग्रामपंचांचा हा निर्धार । ग्रामस्थ पाळिती साचार ॥
 दंड दणे हाच परिहार । नियम लवभार भंगे जों ॥ ७७ ॥
 वावांस नाहीं दंडाचें भय । ते सदा सर्वदा निर्भय ॥
 लावोनिया हरिचरणीं लय । सदैव दुर्जय कविकाळा ॥ ७८ ॥

एकदां एक परमांगने गाडे । याणी जवांग जलाई लागे ॥
 वेशींत येतां पडे सांकडे । जनांने वाकडे लागे ॥ ७५ ॥
 लाकडांची तेथे दुपिंजना । जाणीय ही ग्रामस्थांचे निळा ॥
 परी नियपोहळेघन अनुचितना । तेणं दुश्रितना सफलिला ॥ ७६ ॥
 गाढीवाल्यावरी ते फिरले । गाढी तयाची परमं लागडे ॥
 हे वर्तमान वावांस कळले । येऊनि थडकले ते स्थाना ॥ ७७ ॥
 स्वयं राहिले गाढीपुढे । गाढीवाल्यासीं थीर चढे ॥
 ग्रामस्थांचा दुरायद मोठे । घातले गाडे वेशींत ॥ ७८ ॥
 तेथूनि ते मंडपद्धारी । आणवूनी रिचविले मंडपार्थीतरी ॥
 चकारशब्द मुखावाहेरी । कोणाच्या परी निवेना ॥ ७९ ॥
 ग्रीष्म शरदा हेमंत । ऋतु असो वर्षा वा वसंत ॥
 अष्टौप्रहर मशीदींत । धुनी तेवत वावांची ॥ ८० ॥
 काय वावांचा निर्धार विचित्र । अग्निहोत्र्याचे अग्निहोत्र ॥
 तैशी प्रज्वलित अहोरात्र । धुनी ती पवित्र वावांची ॥ ८१ ॥
 केवळ या धुनीप्रीत्यर्थ । मोळ्या फांटच्याच्या विकल घेत ॥
 वावासपोर मंडपांत । ढीग रिचवीत भिंतीशीं ॥ ८२ ॥
 साधून वाजारची वेळा । वावांनीं करावीं लाकडे गोळा ॥
 तयावरीही शेजारियांचा ढोळा । स्वार्थासि भोळा दुर्लभ ॥ ८३ ॥
 वावा नाहीं चुलीस फाटे । फाटच्याविना चूल न पेटे ॥
 ऐसें कथिती जे खोटेनाटे । फाटचांत वांटे तयांचेही ॥ ८४ ॥
 स्वार्थी जन जात्याच द्वाढ । सभामंडपा नाहीं कवोड ॥
 तेणं तयांसी फावे सवड । गरजू लवाड सारिखे ॥ ८५ ॥
 वावा अत्यंत परोपकारी । काय वर्णावी तयांची थोरी ॥
 दिसाया उग्र वाह्यात्कारी । परी अंतरीं अति सौम्य ॥ ९० ॥

अगाध तयांचं प्रहिमान । वोणी होऊनि निरभिमान ॥
 करील तच्चरणाभिवंदन । तसीच अवगाहन करील ॥ ९१ ॥
 त्यापूनिगा स्थिरनव । उर्ही उरला निश्चंभर ॥
 विचारूनि हें निरंतर । करीना वैर कुणासी ॥ ९२ ॥
 तोच भरलासे सर्व सृष्टी । दाही दिशे पाठीं पोटीं ॥
 कोणावरीही वक दृष्टी । करितां तो कप्ती होतसे ॥ ९३ ॥
 अंगी जरी वैराग्य पूर्ण । स्वयें लोकसंग्रहार्थ आपण ॥
 करी प्रापंचिकाचे आचरण । द्यावया शिकवण आश्रितां ॥ ९४ ॥
 काय या महात्म्याची लीनता । ऐकतां वाटेल आश्र्वर्य चित्ता ॥
 दिसून येईल भक्त प्रेषळता । अवतार सार्थकता तयांची ॥ ९५ ॥
 अतुल दीनवत्सलता पोटीं । सानंपणाची आवड मोठी ॥
 प्रत्यंतरास कोट्यानकोटी । येतील गोष्टी सांगावया ॥ ९६ ॥
 कर्हीं ना उपास वा तापास । हट्योगाचाही सायास ॥
 कर्हीं न रसासक्तीची आस । अल्पाहारास सेवीतसे ॥ ९७ ॥
 जाऊनिया नियमित घरीं । मागे ओली कोरडी भाकरी ॥
 हीच भिक्षा नित्य मधुकरी । कोड न करी जिव्हेचें ॥ ९८ ॥
 पुर्वी न रसनेचे लाड । मिष्ठान्नाची घरी न होड ॥
 श्राव्याप्त धडगोड । त्यांतचि गोड मानी तो ॥ ९९ ॥
 ऐसे परी प्राणशारण । करून करी शरीर रक्षण ॥
 कीं तें ज्ञान मोक्ष साधन । निरभिमान सर्वदां ॥ १०० ॥
 निज शांती जयाचें भूषण । कासया त्या माळामंडण ॥
 नल्गो चंदन विभूति चर्चन । ब्रह्मपूर्ण श्रीसार्व ॥ १०१ ॥
 वोधदायक अति पावन । भक्ति प्राधान्य हें आख्यान ॥
 श्रवण करिती जे सावधान । विरेल भवभान तयांचे ॥ १०२ ॥

१ वाचा; शब्द. २ लहानपणाची. ३ मिळाले तरी वाहवा नाहीं तरी वाहवा.

जंव जंव भावार्थी श्रोता जोडे । तंवतंव साईचं गांडार उघऱे ॥
 कुतर्काविलष्टा न हें ओलोडे । भोक्ते भावडे सप्रेष ॥ १०३ ॥
 आतां पृथील कथानुसंधान । श्रोतां परिसिलया एकाग्रपन ॥
 आणील प्रेमाचें स्फुरण । आनंद जीवन नयनांते ॥ १०४ ॥
 काय वावांची चातुर्थ रीति । काय तयांची युक्ति प्रयुक्ति ॥
 हें वर्ष जाणिजे सद्गत्तीं । वक्तोवत्तीं अनुभव ॥ १०५ ॥
 हें साईचरित्र पीयूपंपान । आदरें करा दत्तावधान ॥
 गुरुचरणीं लाऊनि मन । कथानुसंधान लक्षावे ॥ १०६ ॥
 ही कथा अपर्व रसंसोई । सेवितां श्रोतां न करणे वाई ॥
 पदार्थपदार्थाची अपूर्वाई । चाखावी नवलाई यथेष्ट ॥ १०७ ॥
 आतां पुरे गाढीची कथा । त्याहून विलक्षण बोकडाची वार्ता ॥
 आश्र्वय वाटेल श्रोतियां चित्ता । गुरुभक्तां आनंद ॥ १०८ ॥
 एकदां एक वर्तले कॉतुफ । कोणीसा आणिला बोकड एक ॥
 आसंन्नमरण दुर्वल देख । आले लोक पहावया ॥ १०९ ॥
 जया न कोणी मालक वाली । तया सांभाळी साई माउली ॥
 सडलीं पडलीं आणि कावलीं । तीं विसावलीं मशीदींत ॥ ११० ॥
 मग तेथेंच तयेवेळीं । वडे वावा होते जवळी ॥
 वावा म्हणती दे त्या वळी । निर्दळी एका प्रँहारे ॥ १११ ॥
 वडेवावांची काय महती । वसाया स्थान उजवे हातीं ॥
 वडेवावांनीं ओढिलयावरती । चिलिम सेविती मग बाबा ॥ ११२ ॥
 ज्या वडेवावांचून । हालत नसें वावांचें पान ॥
 ज्यानें न करितां ग्रास सेवन । न चले जेवण वावांना ॥ ११३ ॥
 एकदां दिपवाळीसारखा सण । ताटे पकवान्ने वाढिलीं पूर्ण ॥
 पंगत होतां निजस्थानापन । गेले रुसोन वडेवावा ॥ ११४ ॥

१ आकळे, साध्य होई. २ अमृत सेवन. ३ रसोई, भोजन. ४ मरावयास टेकलेला. ५ मार. ६ फटक्यास.

बहेवाचा न सत्ता पंक्तीं । साईवाचा अन्न न सेविती ॥
 आणि साईवाचाच जंबु ग्रास न घेती । इतर जेवती कैसेनी ॥ ११५ ॥
 तेण सर्वच खोलंबले । बडे वावांस शोधून आणिले ॥
 मग जेवहां पंक्तीस वैसविले । अन्न सेविले वावांनी ॥ ११६ ॥
 आतां सोडून वर्तमान कथा । बडेवावांची दिग्दर्शन वार्ता ॥
 परिसवावी वाटे श्रोतां । आडकथा ही न गणावी ॥ ११७ ॥
 बडे वावा वावांचे अतिथी । सभामंडपीं जेवणवक्तीं ॥
 वाट पहात खालीं वैसती । कान लाविती हांकेला ॥ ११८ ॥
 दोन बाजूस दोन पंक्ति । मध्यभागी वावा विराजती ॥
 बडे वावांची जागा रिती । वामहस्तीं वावांचे ॥ ११९ ॥
 नैवेद्य सकळ ताटांत पडतां । तीं ताटे पंक्तींत मांडितां ॥
 जेवणार निजस्थानीं वसतां । समय येतां भोजनाचा ॥ १२० ॥
 वावा मग परम आदरे । स्वयें पुकारितां तारंस्वरे ॥
 'बडे मिया' म्हणतां त्वरे । नमनपुरःसर वर येती ॥ १२१ ॥
 अन्नावरी जो निष्कारण रुसला । तयाचा तो आदर कसला ॥
 जेण अन्नाचा अपमान केला । तयाचा सन्मान कां इतुका ॥ १२२ ॥
 तरी देही लोकसंग्रह रीती । वावा स्वयें आचरून दाविती ॥
 पंक्तीस घेतल्यावांचून अतिथी । अन्न सेविती अयुक्त तें ॥ १२३ ॥
 ही जी गृहस्थ क्रममर्यादा । वावा न उछुंघिती कदा ॥
 जेण टळतील भक्तांच्या आपदा । आचरती सदां स्वयेंही ॥ १२४ ॥
 अतिथीपूजने इष्ट प्राप्ति । तेण होय आनिष्ट निवृत्ति ॥
 तैसं न करितां प्रत्यवाय निश्चिती । म्हणोनि पूजिती शिष्ट तयां ॥ १२५ ॥
 अतिथी रहातां अशनविहीन । पशु पुत्र धन धान्य विनाशन ॥
 अतिथीस पटतां उपोपण । आमंत्रण ते अनर्था ॥ १२६ ॥

तयांस प्रत्यही साईसमर्थ । रुपये पचास दक्षणा देत ॥
 तयास घोळवीत पाडले एकशत । वाबा जात स्वयं की ॥ १२७ ॥
 त्या बडेवाबांवर जेव्हां आली । त्या बोकडाची प्रथम पाळी ॥
 ' कैसा वे काटना इसकू खाली ' । सवव निवाली मुखावांड ॥ १२८ ॥
 माधवराव होते तेथें । वाबा आज्ञापिती तयांतें ॥
 शासा तू तरी आण जा सुरीतें । कापू बोकडातें जा आतां ॥ १२९ ॥
 माधवराव भक्त निधडे । राधाकृष्णावाईकडे ॥
 जाऊनि आणिला सुरा तिकडे । ठेविती पुढे वाबांचे ॥ १३० ॥
 जरी तो सुरा आणावयास । माधवरावांस पडले सायास ॥
 सुरीवजा पाहूनि तयास । येईना मनास वाबांच्या ॥ १३१ ॥
 इतक्यां यता वातेची कुणकुण । राधाकृष्णेच्या कार्णी पडून ॥
 सुरा मावारा घेतला मागवून । दया उपजून अंतरी ॥ १३२ ॥
 मग माधवराव झाले जाते । आणीक सुरा आणावयातें ॥
 ते तिकडेच वाढ्यांत जाहले वैसते । कीं न घडो हस्तें ती हत्या ॥ १३३ ॥
 मग काकांचे पहावया मानस । वाबा तंव आज्ञापिती तयांस ॥
 जा तू सुरा आण कापावयास । निमुक्ते सायास करीत्यां ॥ १३४ ॥
 काका वावनकसी सुवर्ण । वाबांस जरी ठवें पूर्ण ॥
 तथापि तें ताविल्यावांचून । निवती न नयन जनांचें ॥ १३५ ॥
 तें चोख आहे कीं हिणकस । परीक्षा न करितां जन चौकस ॥
 घेती न लावितां सुलाख वा कानसाधरिती न विश्वास बोलाचा ॥ १३६ ॥
 लाधाया हिच्यास निजवैभव । सोसू लागती घणाचे घाव ॥
 कुकाची न देवकला गौरव । टाकीचे घाव न साहतां ॥ १३७ ॥
 काका जरी गळ्यांतील ताईत । इतरांस केंसी यावी प्रचीत ॥
 हिरादी वांधोनि सूत । पारखी अग्नींत टाकिती ॥ १३८ ॥

१ जो वेदनांपासून मुक्त झाला असा. २ त्या बोकडास.

संतवचनीं परितो विकल्प । अयशस्वी तयाचे संकल्प ॥
 निःसत्त्व निर्फल वाग्जल्प । परमार्थ अल्पही साधेना ॥ १३९ ॥
 वंश यानी जो शुभ वचनार्थ । सफल तयाचा स्वार्थ परमार्था।
 देखे जो दोष कुटिलता तेथ । अधःपात पावे तो ॥ १४० ॥
 गुरुसेवेसी जो तत्पर । गुर्वाङ्गेचाच ज्या आदर ॥
 इष्टानिष्टतेचा सर्व विचार । गुरुशिरावर तो ठेवी ॥ १४१ ॥
 गुर्वाङ्गेचा तो किंकर । स्वतंत्र नाहीं तया विचार ॥
 नित्य गुरुवचन पालनपर । सारासार देखेना ॥ १४२ ॥
 चित्त साईनामस्मरणीं । दृष्टि साईसमर्थ चरणीं ॥
 वृत्ती साई ध्यानधारणीं । देह कारणीं साईच्या ॥ १४३ ॥
 आज्ञापन आज्ञापालन । उभयांत जातां एक क्षण ॥
 तोहि विलंब न होई सहन । हें विलक्षण विंदान ॥ १४४ ॥
 दीक्षित विशुद्ध सत्त्वधीरु । निश्चयाचे महामेरु ॥
 बोकड जीवें केवीं मारु । विचारु ज्या शिवेना ॥ १४५ ॥
 निरपराध बोकड मरेल । आत्मा तयाचा तळतळेल ॥
 स्वच्छ निजयशही मळेल । आतळेल पाप महा ॥ १४६ ॥
 हा विचार नाहींच तेथें । आज्ञाभंग पाप जेथें ॥
 आज्ञा परिपालन अवलंबितें । तयापरतें पुण्य ना ॥ १४७ ॥
 गुर्वाङ्गा जया प्रपाण । तया विलक्षण चढे स्फुरण ॥
 सहज कोमळ अंतःकरण । घेऊं प्राण उद्युक्त ॥ १४८ ॥
 पण ते साठयांचे वाढयांत गेले । आज्ञेप्रपाणे शस्त्र आणिले ॥
 बोकड मारावया सिढ्ह झाले । नाहीं कचरले तिळमात्र ॥ १४९ ॥
 गुर्वाङ्गेचें परिपालन । तेंच विरश्रीचें स्फुरण ॥
 केळें शस्त्राचें आलंबन । अंतःकरण दृढ केले ॥ १५० ॥

जन्म निर्गत ब्राह्मणवंशा । जन्मादारभ्य व्रत अहिंसा ॥
तथावरी हा प्रसंग ऐवा । हात कैसा वाहील ॥ १५१ ॥

गुर्वाङ्गिष्ठालनीं निभडा । केला मनाचा एकदां घडा ॥
परी छाती उडे घडघडां । याम भडभडा सूटला ॥ १५२ ॥

कायावाचामने । शब्द प्रहारही जो नेणे ॥
तेण शस्त्रप्रहार करणे । दुर्घट घटणे तें हेंच ॥ १५३ ॥

गुरुवचना अवमानिती । नाहीं तयांस दुसरी गती ॥
पूर्व पुण्यकर्मा उपहेती । जाहली निश्चिती तयांच्या ॥ १५४ ॥

गुर्वनुज्ञा परिपळण । हेंचि भूषणांमाजीं भूषण ॥
हीच सच्चिद्व्याची खूण । आज्ञोलुंघन महत्पाप ॥ १५५ ॥

गुर्वाङ्गेचें एक क्षण । जाऊं न देतां करावें पालन ॥
विचारी चांचरी तो करंटा जाण । विषाणहीन नरपशु ॥ १५६ ॥

तेथें न पाहणे मुहूर्त । शुभाशुभ वा तूर्तातूर्त ॥
तात्काळ आज्ञा मानी तो धूर्त । दीर्घसूत्री दुर्भागी ॥ १५७ ॥

मग कास घालुनी एके हातीं । दुजियाने शस्त्र सांवरिती ॥
अस्तन्या सारीत सारीत येती । अजा होती ते स्थानी ॥ १५८ ॥

आश्र्य करिती ग्रामस्थ लोक । हें काय कृत्य अलौलीक ॥
काकाचे मनाची ती कोंवळीक । मावळली कीं कैसेंनी ॥ १५९ ॥

मुसलमान मांसाहारी । तया चडफडत्या अजावरी ॥
फकीरवावा शस्त्र न धरी । तेथें तयारी काकांची ॥ १६० ॥

वज्राहूनही कठोर । कुसुमाहूनिही कोमलतर ॥
म्हणती असती जे लोकोत्तर । तयांचें अंतर तें खरें ॥ १६१ ॥

मग घट धरोनी सुरा हातें । उंच करोनिया निजकरातें ॥
म्हणती मारुंच कां वावा यातें । एकदां मातें वदा कीं ॥ १६२ ॥

आर्तव्राणार्थ शस्त्रभारण । तेणं न निशपराभ अजहनन ॥
 परी गुह्सेवेसी निकिला प्राण । म्हणोन अनपान जीवाला ॥ १६३ ॥
 मारूं जाता घाई घाई । कृष्ण उपजली तया हदयी ॥
 सुरा चांचरे मागें जाई । हस्त न होई पुढारा ॥ १६४ ॥
 हं भार आतां काय वशसी । परिसून अखेरची आङ्गा एसी ॥
 प्रहार करावया आवेशी । अर्धवर्तुलेसी ते वल्ले ॥ १६५ ॥

 सुन्यासहित कर उचलिला । बोकडाचा काळ आला ॥
 परी देवची तयाचा राखणवाला । तात्काळ पावला तयाला ॥ १६६ ॥
 आतां हा खास करील घाय । ऐसें पाहोनी साई माय ॥
 अंत पाहूं जातां अपाय । म्हणेरे जाय राहूं दे ॥ १६७ ॥

 हां हां काका होय परता । कायरे तुझी हे निष्ठुरता ॥
 ब्राह्मण होऊनी हिंसा करितां । विचार चित्ता नाहीं का ॥ १६८ ॥
 ऐसें परिसतां टाकिला सुरा । आश्र्वय वाटले लहान थोरा ॥
 जीवान लाधला वकरा । गुरुभक्ती शिखरा चढविली ॥ १६९ ॥
 मग काका सुरा टाकोन । काय वदती द्या अवधान ॥
 दादा आपुले अमृत वचन । धर्मशासन तें आम्हां ॥ १७० ॥
 आम्हीं नेणूं दुजा धर्म । आम्हां नाहीं लाज शरम ॥
 गुल्वचनपालन हेंच वर्म । हाचि ओगम आम्हांते ॥ १७१ ॥
 गुर्ज्ञा परिपालन । हेंच शिष्याचें शिष्यपण ॥
 हेंच आम्हा निज भूपण । अवज्ञा दूषण सर्वार्थी ॥ १७२ ॥
 होऊं सुखी अथवा कष्टी । परिणामावर नाहीं दृष्टी ॥
 घडेल असेल जैसें अंदृष्टी । परमेष्टीला काळजी ॥ १७३ ॥
 आम्हां तें एकची ठावें । आपुले नाम नित्य आठवावें ॥
 स्वरूप नयनीं साठवावें । आङ्गांकित व्हावें अहनिंशीं ॥ १७४ ॥

हिंसा अहिंसा आम्हीं नेण् । आम्हांसी तारक सद्गुचरण् ॥
 आज्ञा किमर्थ हे मनीं नाण् । प्रतिपालन् कर्तव्य ॥ १७५ ॥
 गुर्वाज्ञा जेथ स्पष्ट । युक्तायुक्त वा ईष्टानिष्ट ॥
 हे विचारी तो शिष्य नए । सेवाभ्रष्ट मी समजें ॥ १७६ ॥
 गुर्वाज्ञा जेव उछुंघन । तेंच जीवाचें अधःपतन ॥
 गुर्वाज्ञा परिपालन । मुख्य धर्माचरण हें ॥ १७७ ॥
 चित्त गुरुपदीं सावधान । राहोत कीं जावोत प्राण ॥
 आम्हां गुरुचीच आज्ञा प्रमाण । परिणाम निर्वाण तो जाणे ॥ १७८ ॥
 आम्ही नेणों अर्थानिर्थ । आम्ही नेणों स्वार्थपरार्थ ॥
 जाण् एक गुरुकार्यार्थ । तोचि परमार्थ आमुतें ॥ १७९ ॥
 गुरुवचनाचिया पुढे । विशिनिषेध व्यर्थ वापुडे ॥
 लक्ष गुरुनियोग कर्तव्याकडे । शिष्याचें सांकडे गुरुमाथां ॥ १८० ॥
 आम्ही आपुल्या आज्ञेचे दास । योग्यायोग्य नाण् मनास ॥
 वेळीं वेचूं जीवितास । परि गुरुवचनास प्रतिपाळू ॥ १८१ ॥
 स्वभावें जें दयाभूत । तेंच मन होय पाषाणवत ॥
 म्लेंच्छही न जें करूं धजत । ब्राह्मण सजत करावया ॥ १८२ ॥
 वाटेल हें श्रोतियां अवघड । परी हें सद्गुरुघरचें गारूड ॥
 व्हा एकदां गुरुवचनारूढ । तात्काळ गूढ उकलेल ॥ १८३ ॥
 एकदां त्यांची धरल्या कास । पार्यां ठेविल्या पूर्ण विश्वास ॥
 मग शिष्याची चिंता तयांस । नलगे सायास करावया ॥ १८४ ॥
 सर्वर्थेव वाहून घ्या पायास । भय नाहीं मग तयास ॥
 केवळ तोच तयाचा आत्मविश्वास । परतीरास लाववी ॥ १८५ ॥
 त्रिप्रकार शिष्य असती । उत्तम मध्यम अधम वृत्ति ॥
 प्रकार प्रत्येकीं अति संकलिती । अभिव्यक्तीस आणितों ॥ १८६ ॥

न सोऽगता अभिष्टु जाणणे । जाणतांच सेवा करुं लागणे ॥
 प्रत्यक्ष आङ्गेलागी न खोलेवणे । जाणे उत्तम शिष्य तो ॥ १८७ ॥
 गुरुं आङ्गापितां मानणे । अक्षरे अक्षर प्रतिपाळणे ॥
 कार्यातरी न विलंबणे । जाणे प्रथम शिष्य तो ॥ १८८ ॥
 गुरुं आङ्गा करीत राहणे । करुं करुं महणताचि जाणे ॥
 प्रतिपदीं प्रपाद करणे । जाणा अधम शिष्य तो ॥ १८९ ॥
 परम वैराग्य नाहीं अंतरी । नित्यानित्य विवेक न करी ॥
 कंची गुरुकृपा तयावरी । जन्म जरी घालविला ॥ १९० ॥
 तरी जो गुरुपदीं निरंतर । इच्छा तयाची पुरवी ईश्वर ॥
 निश्चल निष्काम करी सत्वर । तो परात्पर सोईरा ॥ १९१ ॥
 असावे निर्मल श्रद्धावळ । वरी प्रज्ञेचें बळ प्रबळ ॥
 संदूरीची जोड अडळ । परमार्थ सबळ तयाचा ॥ १९२ ॥
 देयें नलगे प्राण निरोध । अपानोदान यांचा शोध ॥
 हृत्योग समाधि वा उद्वोध । साधन दुर्वोध तें आम्हां ॥ १९३ ॥
 असतां शिष्याची भूमिका तयार । सद्गुरुसिद्धीसीं नाहीं उशीर ॥
 ते तों सदैव अनुग्रह तत्पर । एकाचि पायावर उभे ॥ १९४ ॥
 सगुण साक्षात्कार प्रतीति । भक्तमात्र तेच अनुभविती ॥
 भाविकांना उपजे भक्ति । पाखंड युक्ति इतरांना ॥ १९५ ॥
 पुढे मग वावा काकांस वंदती । घे हें टमरेल पाण्याचें हातीं ॥
 आतां मी हलाल करितों निश्चिती । देतों सद्गती तयातें ॥ १९६ ॥
 आर्थींच तो वोकड मरणोन्मुख । तेथेचे आहे तेक्यानजीक ॥
 फकीर वावांस विचार एक । समयसूचक आठवला ॥ १९७ ॥
 येतला वावांचा विचार । वोकड मारावा तक्यावर ॥
 येणे पिणे करवितांच स्थलांतर । वोकड देहांतर लाघला ॥ १९८ ॥

१ हा वावांचे तोंडचा शब्द आहे. याचा अर्थ धीर. २ अपान

उदान या वायुचा द्याणजे प्राणायामाचा. ३ फकीरलोक बसण्याचे घर.

बोकडाना भृत्यु अटल । जाणून चुकले होते सकलं ॥

परी पाहूनि योग्य वेळ । केला हा खेळ वावांनी ॥ २०५ ॥

सद्गुरुसी शरण गेले । सद्गुरुरुपचि ते जाइले ॥

संधव सिंधुस्नानार्थ रिघाले । तें काय निघाले वाहेरी ॥ २०० ॥

जीव हा या जगाचा भोक्ता । ईश्वर जगद्वोग प्रदाता ॥

परी सद्गुरु एक मोक्षदाता । निजात्मेक्यता निधान ॥ २०१ ॥

कृपा उपजलिया पोटीं । सद्गुरु देतील दिव्य दृष्टि ॥

तेण मग ही सकल सृष्टी । मावेल दिटीं एकदाची ॥ २०२ ॥

हेमाड साईपायी शरण । तेथें वाही देहाभिमान ॥

मनीं म्हणे सावधान । वावा निरभिमान मज ठेवा ॥ २०३ ॥

आतां पुढील अळ्यायद्यां । थङ्गविनोदाचीच रस सोई ॥

करीत कैसे महाराज साई । ती नवलाई परियेसा ॥ २०४ ॥

दिसाया विनोद करमणूक । परीं ती अत्यंत बोधदायक ॥

अळ्यासील जो भक्त भाविक । परम सुख पावेल ॥ २०५ ॥

इति श्री संतसंज्ञन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥

श्रीसाईसंर्थ सञ्चरिते । गुरुभक्त लीलादर्शनं नाम ॥

त्रयोविंशतित्तमोऽध्यायः

॥ श्री सद्गुरु साईनाथार्पणमस्तु । शुभं भवतु ॥